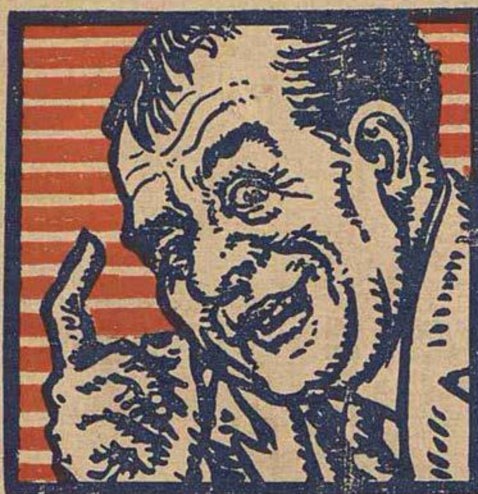
VASILE MILITARU

VORBE CU TÂLC

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ"

VORBE CU TÂLC

DE ACELAŞ AUTOR:

Stropi de Rouă, *Poezii*, Ediţia I-a, epuizată.
Stropi de Rouă, „ „ II a (Ed. Cartea Românească)
Cântarea Neamului, *Poemă în versuri*, epuizată.
Ilinca şi Harul Busuiocului, *Teatru sătesc, în versuri*.
Doina, *Poemă în versuri*, epuizată.
Graur cel Nesocotit, *Poveşti în versuri*.
Fabule, *Vol. I*.

VASILE MILITARU

VORBE CU TÂLC

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ", BUCUREȘTI

1014.—931.

Din această ediţie s'au tipărit două sute exemplare pe 'hârtie de lux, numerotate dela 1—200 şi cinci mii exemplare, pe hârtie velină.

92

VASILE MILITARU

Către cititorii mei

Aceste „Vorbe cu tâlc", au isvorât dintr'o adâncă iubire de oameni.

Scrise cu dorința de a folosi poporului, — drept o cinstită călăuză pe căile tuturor virtuților, — ele au fost publicate, duminical, în ziarul „Universul", timp de aproape doui ani și, astfel, — prin sutele de scrisori ce am primit, din toate unghiurile țării, am putut avea dovada că aceste tâlcuiri morale, pornite din adâncul inimei mele, au mers da-a dreptul la inima poporului.

Inalte fețe bisericești, preoți, învățători, medici, ingineri, magistrați, profesori și studenți, ofițeri și simpli ostași, plugari, muncitori industriali, negustori și o mulțime de nedreptățiți ai soartei sau ai oamenilor, alcătuind o întreagă scară socială, — au urmărit cu viu interes apariția acestor cugetări, în ziar, și adăpându-și sufletul din isvorul de care le era sete, — mi-au mărturisit nemărginita lor bucurie, admirație și recunoștință, pentru darul ce le-am făcut.

Unii dintre aceștia mi-au trimis fotografiile lor și ale copiilor lor, asigurându-mă că aplică, în tot pasul, învățăturile ce se desprind din aceste „Vorbe cu tâlc", datorită cărora viața lor a căpătat un alt înțeles.

Din toate aceste scrisori și fotografii, am alcătuit un album destul de voluminos și, — la rândul meu, — azi, când dau la iveală această carte, simt îndatorirea să mulțumesc aci, din toată inima, tuturor celor cari mi-au scris și mai ales celor cari nu și-au dat adresa, pentru a le răspunde personal, — întrucât rândurile lor mi-au fost mereu un îndemn la muncă mai mult.

Vă mulţumesc, dragii mei cititori, pentru dovada ce mi-aţi făcut astfel, confirmând înşivă, că sămânţa acestor învăţături morale n'a căzut pe piatră seacă, ci a prins rădăcini în ogorul sufletului vostru, din care va eşi rod frumos.

Deci, nu din trufie, ci, ca să vă arăt cât de mare este mulţumirea ce simt, că v'am putut fi de un asemenea folos, mi-aşi lua voia să vă spun că: mâine de s'ar încheia şirul zilelor mele pe pământ, aşi socoti împlinită o bună parte din datoria mea de om, prin ceiace am pus în cele două volume de „Fabule" (unul apărut, altul care va apare), cum şi în aceste „Vorbe cu tâlc".

In cele cari alcătuesc cuprinsul paginilor 29—43 am folosit unele idei din operele filozofilor: Budha, Platon, Heraclite d'Ephès, Democrit, Marc Aureliu, Omar Khayyam, Bacon, Spinoza, La Rochefoucauld, De Bonald, etc., — idei cărora, le-am dat vestmântul versului meu şi le-am adăogat, drept contribuţie proprie, idei şi simţiri personale, făcându-le astfel corespunzătoare scopului de mine urmărit.

Toate celelalte, sunt rezultate din observaţiunile ce am putut face, de când mă ştiu pe lume, — în legătură cu viaţa.

Aşa cum sunt închegate toate aceste „Vorbe cu tâlc",—fie-vă aducătoare de adâncă şi adevărată fericire, iubiţii mei cititori!

AUTORUL

VORBE CU TÂLC

Câinelui ce'mi stă'n ogradă, ii arunc, de azi pe mâine,
Pentru paza lui cinstită, câte-un colţ uscat de pâine
Şi, de câte ori mă vede prin ogradă sau in prag,
Câinele, cu-a lui privire, îmi arată-atâta drag,
In cât, grai de om să aibă, şi iubirea lui fierbinte
Mai duios el n'ar fi'n stare să mi-o spună prin cuvinte!...
Un argat, ţinut de milă, şi sătul numai de bine,
Cu nespusă vrăşmăşie caută mereu la mine
Şi, din două animale căror astfel le dau pâine,
Eu mă'ntreb în toată clipa: care'i *om* şi care'i *câine?!*

Un *sicriu* şi-un *leagăn* aşteptau în piaţă:
Celdintâi, o *moarte*, celălalt, o *viaţă!*
Nu ştiu însă cine m'a'ndemnat să scriu:
„Moarte“, pe-acel leagăn, „viaţă“, pe sicriu!

Sfânta Moarte, — totdeauna secerând dup'al ei plac, —
Nu'ţi ia'n seamă bogăţia: când te ia, te ia *sărac,*
Pentru că, întreg avutul ce pe lume tu l'ai strâns,
Ea îl dărueşte celor cari te duc la groapă'n plâns, —
Ca şi când ar vrea să-ţi spună: „Ai strâns aur, ca tezaur,
Pe când Dumnezeu îţi cere numai sufletul de aur!“

Dând din coadă, blândul câine
Capătă un colţ de pâine;
Din potrivă, cel ce latră,
Capătă un colţ de piatră!
Omule, dacă iei seama tuturor, cum se cuvine, —
Până şi dela un câine poţi să'nveţi ceva de bine!

Drumul ce spre *culme* sue şi acel ce duce'n vale,
Niciodată nu sunt două, ci'i mereu aceiaşi cale...
Pe-o asemeni cale lungă, invârtindu-şi lumea roata, —
Cei *aleşi* merg tot spre culme, iar spre vale, merge *gloata!*

De-ai primit un dar, tu cată: bucurii prea mari să n'ai:
Cei mai mulţi, când iţi fac darul, se gândesc: ce-o să le dai?

Bogăţia, — ca femeia, — câteodată stă de şagă:
Vine pe neaşteptate şi te lasă, când ţi-e dragă!

Dacă vrei: vrăjmaşul de-astăzi să te'mbrăţişeze mâine, —
Pentru piatra ce'ţi aruncă, — tu aruncă-i lui o pâine:
Tigrul gata să sfâşie, — il vei face, astfel, *câine!*

Dacă, până ieri vrăjmaşu-ţi, azi îţi cade la picioare
Şi tu'l erţi, tinzându-i mâna, — el e *vierme*, tu eşti *soare!*
Dacă inima-ţi nu iartă pe îngenunchiatu-acel, —
Tu eşti *vierme fără suflet*, pe când *soare* este *el!*

Triste zile mai duc astăzi oamenii'n grădina vieţii:
Trandafirii mor in umbră şi se lăfăesc scaeţii!

Iată: cuiul şi duşmanul nu's primiţi la fel în casă:
Când pe cui il baţi, să intre, pe duşman îl baţi, să iasă!

Când te-a ridicat *minciuna*, — te dărâmă orice râmă;
Adevărul când te'naltă, — nimeni nu te mai dărâmă!

Bătrânule, — cel mai bogat de-ar fi să fii în lumea'ntreagă, —
Nu căuta tovărăşia copilei cu obrajii-fragă!...
In scorbura cu crăngi uscate, pe cari odată frunze-au fost,
Cel mult, micuţa păsăruică îşi cată, iarna, adăpost,
Dar, cum soseşte primăvara şi pune floare lângă floare, —
Ea părăseşte cuibul trist şi sboară, beată, către soare!...

Prietenii ce'ţi faci, — e bine
Să'i ai mereu egali cu tine!
Mai mari prietenii de'ţi vrei,
Ai *tu* un interes de ei;
De sunt mai mici, — bine'nţeles,
Au *ei* de tine interes!

„Apa sfredeleşte stânca", — spune zicătoarea, — dar
Milioanele de lacrămi curg, de veacuri, în zadar,
Ne putând muia o stâncă: inima de cămătar!

Când omul,—pururi un biet vierme, trăind sub soare şi sub stele,—
Imi judecă şi osândeşte pe omul tăvălit în rele,
Mă'ntreb nedumirit: cum poate să creadă rătăcita turmă,
Că Dumnezeu nu va chema-o la judecata cea din urmă?!

In grădina largă-a vieţii, omul seamănă c'o floare:
Vine toamna... cade bruma... biruită, floarea moare,
Dar rămâne amintirea celor *buni*, cari îşi iau drumul, —
Cum din floarea 'mbătătoare ne rămâne, scump, parfumul!

Pe copil să'l ţii în frâne,
De vrei, om, la toţi să placă;
Nu'l lăsa, orice, să'ngâne,
Nu'l lăsa, orice, să facă;
Nu'l lăsa, după plăcerea-i, unde vrea el să se ducă...
Din acelaş lemn se scoate şi icoană, şi măciucă!...

VASILE MILITARU

Dacă stai să iei aminte, — tot ce se numeşte „om"
Seamănă, intr'o privinţă, fructelor ce cresc in pom:
Ce-a intrat in stricăciune, de la sine cade jos,
Rămânând sus totdeauna, numai ce e sănătos!

Vrând să dai cu pietre 'n altul, — te întreabă de-ar fi bine:
Un alt om, in acea clipă, să arunce pietre 'n tine?
Intrebându-te, sunt sigur c'o să'ţi aminteşti de psaltul:
„Nimănui să nu faci răul ce n'ai vrea să'ţi facă altul!"

In răsfăţ de'ţi creşti copilul şi'l laşi zilnic fără frâu,
Tu ai semănat neghină, socotind că sameni grâu!
De trei ori vai ţie, mamă, in asemeni greş, — că mâine
Vei mânca, muiată 'n lacrămi, cea mai otrăvită pâine!

Nu svârli cu pietre 'n zidul de granit al unui munte:
Pietrele se pot intoarce — glonţ — in propria ta frunte!

Socotesc că nu odată în nedumirire-aţi fost:
Cum, pe-un înţelept, în viaţă, îl înşală câte-un prost?...
Lămurirea mult dorită, — dela sine însă vine:
Prostul, doar la *rău* gândeşte; înţeleptul, doar la *bine!*

Vai de omul care are
Suflet mic în casă mare;
Fericit cel ce ridică
Suflet mare 'n casă mică!...

Poţi regăsi, când ai pierdut: un ac, în aria cu grâu;
Un cal sălbatic, în pustiuri; un peştişor scăpat în râu;
Un corb, în noapte, — când nu ard pe cer nici stelele, nici luna,
Dar *cinstea* ta când ai pierdut, — pierdută'i pentru totdeauna!

Dac'am sta să dăm cu pietre în toţi câinii ce ne latră, —
Pe-ale drumurilor laturi n'ar rămâne nici o piatră!

Omule, — până şi câinii au bun simţ, pe cât se pare:
Cel mai mic, întotdeauna, îl respectă pe cel mare!
Tu, când nu'ţi respecţi mai-marii, — fie că ai sau n'ai pâine, —
De ce vrei să fii, pe lume, mai prejos decât un câine?...

După chip cunoşti o floare,
Ciocârlia, după cânt,
Aurul, după culoare,
Iar pe *om*, după cuvânt!

Zicem: „Cui pe cui se scoate“, — dar, din omeneasca fire,
Ura n'o topim prin *ură;* o topim doar prin *iubire!*
Asta, frate, ţi-o spun ţie, iar tu altora s'o spui:
Când e vorba despre ură, — nu se scoate cui pe cui!

Chiar de-ar fi să mori de foame, — nu'ţi striga la lume chinul:
Te vor plânge trecătorii, dar va râde mult vecinul!

Treci cărbunele prin aur măcinat, — şi nu poţi spune
Că, de aur strălucire n'a rămas şi pe cărbune...
Ai subt ochi o carte bună?: strângi în sufletu-ţi *tezaur*,
Căci, sorbind lumina cărţii, treci cărbunele prin aur!...

Pământule, cu-a tale laturi,
De toate poţi pe om să-l saturi,
Dar n'ai avut nicicând putere:
Pe om să-l saturi de *avere!*
Şi când pricepi că, oricât ai
Comori peste comori să-i dai,
Lui totuşi de ajuns nu-i sânt, —
Il saturi cu niţel pământ!

E ne'ndoios că, de când cerul îşi are soare, lună, stele, —
Tot ca şi azi a fost: *prostia* a stat adesea în Castele;
Altminteri n'aşi putea 'nţelege de ce, cu veacuri înapoi,
Mult înţeleptul Diogene îşi duse viaţa 'ntr'un butoi!...

Omului cu haina albă, nu-i dăm voie niciodată,
Ca să aibă pe-a lui haină cea mai ne'nsemnată pată,
Dar cinstim pe-acela care, îndrăzneț ne tae drumul,
In a cărui neagră haină, pete mari sunt cu duiumul!

Unii oameni parcă's pleavă,
Alții, pietre parcă sânt :
Pleava se ridică'n slavă,
Pietrele stau pe pământ.

Din *oțel,* — de mii de ani,
Facem arme cari omoară,
Iar din *aur,* facem bani
Şi odoare, drept *comoară,*
Dar oțelul, — de când lumea poate anii să'şi socoată, —
N'a ucis atâtea trupuri, — chiar când a ucis în gloată, —
Câte suflete ucis-a aurul, în lumea toată!

Dumnezeu făcu, pe lume, *suferința,* — și-a vrut, vatra
Să i-o pună'n piatră, însă a plesnit îndată piatra!
In oțel apoi a pus-o, — sigur că'și atinge țelul, —
Dar, în clipa următoare, pleavă s'a făcut oțelul, —
Intr'un pom cercând s'o pună, — s'a uscat ca iasca pomul,
Dar apoi în om a pus-o și de-atunci o poartă *omul!*

Cei avari, sunt ca și porcii: folosesc numai când mor,
Căci abia atunci, gustate pot fi bunurile lor!

Astăzi cânți?, ai bani și pâine?, —
Sigur fii c'o să plângi mâine!
Azi suspini și te frământi?, —
Mâine, sigur, ai să cânți!...
Lumii 'ntregi ești astăzi spic?, —
Mâine nu vei fi nimic!...

Nu da busna la pomana ce ţi-s'a adus pe tavă:
Fructele ce'ţi întind pomii, au şi *miere* şi *otravă!*

Cel nevrednic sue-adesea, unde locu-i pe drept nu e, —
Precum fumul totdeauna mai presus de foc se sue,
Dar noi ştim că, oricât fumul sus, mereu, îşi are locul, —
Ceiace'ncălzeşte lumea, nu e fumul, ci e *focul!*

Din comoara strânsă'n taină,
Fă săracului un dar,
Căci la cea din urmă haină,
N'avem nici un buzunar!

Intuneric şi lumină; bucurie şi durere,
Aur, zdrenţe şi mătase; desfătări; oţet cu fiere;
Zâmbete 'nflorind în soare; lacrămi pe tot negrul humii, —
Iată ce cuprinde 'n sine toată frământarea lumii!

Pentru pata de pe haină, — dee lupta ori şi cine, —
N'o să poată niciodată înjosi un om de bine:.
Soarelui îi zici tot „soare", de şi are pete'n sine!

Viteaz e cel ce'nvinge leii; viteaz e cel ce'nvinge-o ţară;
Acela care'nvinge lumea, e un viteaz din cale-afară
Şi-acestora, ca la minune, e bine, lumea să se'nchine,
Dar mai viteaz e-acela care mereu se birue pe sine!...

Când te uiţi la ban în silă,
El e *sluga* ta umilă,
Dar, de'l socoteşti „comoară",
E-un *stăpân* ce te omoară!

Despre *lene*, adevărul mi l'a spus a mea bunică:
„Omul seamănă cu apa: dacă *stă* mereu, se strică!"

A dori, fără de pată
Pe cei mici: nici un folos!
Scara, ca s'o faci curată,
Mătur'o de sus în jos!...

Câtă vreme *fericirea* mi-te poartă 'n mreaja ei, —
Te-or împresura prieteni cu duiumul, vrei-nu vrei;
Părăsit de *fericire*, — te vor părăsi şi ei!

Necredinciosule, — tu zici c'ai înceta de-a fi *ateu*,
Numai atunci când cel ce crede, ţi-ar arăta pe Dumnezeu?!
Vai ţie, vierme fără minte!... Lumina soarelui din cer
E doar un zâmbet al Acelui, sub care toate nasc şi pier,
Şi totuşi, de priveşti la soare, când el îneacă toată firea, —
Fiind neputincioasă humă, — lumina lui îţi ia privirea!...
Cum dar, cu slabii-ţi ochi de vierme, pe Dumnezeu vrei să-l vezi oare,
Când tu, mai mult decât o clipă, nu poţi privi măcar la soare?!

După cum îţi creşti copiii, — vor fi oameni sau neoameni:
Din ogor nicicând nu ese decât ceiace'n el sameni!

Avarule, ţi-s'a cerut de-atâtea ori să faci un bine,
Dar, de şi ai, tu niciodată n'ai dat o pâine dela tine!
De-aceia fac o socoteală şi cred că nu mă'nşel de-o fac:
Din toţi săracii omenirii, tu eşti cel mai sărac sărac!

Niciodată să nu ceri:
„Dă'mi, că şi eu ţi-am dat ieri!";
Pentru binele ce-l face, dac'ar cere-aşa oricine, —
In vorbirea omenirii n'ar mai fi cuvântul „bine".

Cei din interes prietini, nu's decât nişte cocori:
Vin, când ceru'i plin de soare; pier când ceru'i plin de nori!

Intre oameni, e o carte plină de lumină, — care,
Pururi înţelept răspunde lumii, la orice 'ntrebare
Şi închide orice rană sângerând oricât de greu,
Oricui stă, din ea să soarbă vorbele lui Dumnezeu!
Dar, de şi „Sfânta Scriptură" e de-o vecinicie'n lume,
Ce puţini sorb slova-i sfântă şi ce mulţi nu'i ştiu de nume!

Tu, când poţi sădi cireşul in a binelui grădine, —
Nu'ntreba dacă acesta va da roade pentru tine,
Ci înalţă'ţi rugăciunea către pururea-Inaltul:
Pomul tău să facă *roade,* chiar de-ar face pentru altul!

Omul fără de credinţă, se găseşte'n adevăr,
Pe-o prăpastie adâncă, atârnat de-un fir de păr!
Dacă el se'nchină 'n clipa când vrea firul să se rupă, —
Prinde'n mâini toiag de aur, iar prăpastia s'astupă!

Cei ce se'ngrozesc de moarte, pân'ce moartea nu i-a strâns,
Nu'nţeleg că ea, de-apururi, e surîsul după plâns:
Aurora, după noapte; mugurul, subt putregai;
E odihna, după muncă; alinarea, după „vai";
Moartea vieţii care moare, neputând să te mai poarte
Şi'nceputul vecinicieei, sau al vieţii fără moarte!

Leneşule, — când furnica, vrabia şi orice câine,
Nu stau locului o clipă, — cum poţi tu, de azi pe mâine,
Să tot stai şi să ai dreptul la un colţ uscat de pâine?...

Vietate pieritoare intre toate câte pier,
Omul îşi ridică-o clipă ochii spre eternul cer:
Vede soarele pe boltă, vede stelele şi luna,
Apoi ochii, plini de doruri, i-se 'nchid pe totdeauna;
Dar în clipa zisă „viaţă", — de păcate atât se leagă,
In cât nu le ispăşeşte, o eternitate 'ntreagă!

Pe ogoarele ei sfinte, *munca* pururi să te poarte,
Ca şi când ai şti că cerul ţi-a dat viaţă fără moarte;
Insă Tatălui din slavă, — fie că ai sau n'ai pâine, —
Să te rogi, ca şi când, frate, sigur eşti c'o să mori mâine!

Socotind că mă doboară, mi-a grăit ieri un ateu:
— Fă'mi dovada că există şi voi crede 'n Dumnezeu!
Ca să nu'l rănesc mai tare, — arma mea a fost la fel:
— Dovedeşte'mi că El nu e, ca să nu mai cred în El;
Insă El e pretutindeni, omule cu suflet rău...
Eu ţi-L dovedesc: cu tine şi cu ce e'n jurul tău!

Când găseşte ochi ce'n lume nu-s deschişi decât să plângă,
Piepturi care să tot geamă, slabe mâini, să se tot frângă,—
Moartea e aşa de crudă, că'n cruzimea ei turbată,
N'ar vrea, ochii plini de lacrămi să-i închidă niciodată!

Noi nu putem ajunge cerul, — din al păcatelor noroi;
Prin rugă şi credinţă însă, aducem cerul pân' la noi!...

In vechime, când pe lume nu erau legi, să te lege, —
Dintr'o mie, — zece oameni alegeai, cinstiţi în lege...
Azi, din zece mii de oameni, abia unul poţi alege!

Toate pot dormi pe lume: pân'şi apa cea mai lată;
Numai ura dintre oameni nu adoarme niciodată!

Cum tămâia redă viaţă adormitului cărbune, —
Sufletul zdrobit, se umple de nădejdi, prin rugăciune!

Zicea un trandafir odată: „Pe cât se'ntinde faţa humii,
In lumea florilor frumoase, eu singur sunt *minunea* lumii!
Sunt sclavii mei: garoafe, crinii, mimozele şi albul nufăr!
Se poate 'nchipui că'n lume ar fi, vre-odată să mai sufăr?!“
Cântând, atunci privighetoarea, cu viersu-i, inima i-a strâns:
„O zi de fericire, frate, aduce-un an întreg de plâns!“

Ascultă omule acuma un adevăr neîndoios:
Mai bine, decât în picioare, te odihneşti pe când stai jos,
Dar guşti odihne şi mai dulci,
Decât stând jos, — să mi-te culci;
Nu'i însă nici un înţelept
Să spună că eu nu spun drept
Când spun că, subt al slăvii cort,
Te odihneşti mai bine mort!

Că şi apa stinge setea, aflu azi întâia oară...
Dac'aş fi ştiut la vreme, — aş avea şi astăzi moară!

Bucuria şi durerea, pentru înţelept, — tot una!
Astfel, *binele* şi *răul*, de-o potrivă's pentru el:
Dacă soarele'l mângâie sau îl biciue furtuna, —
Tot ce'ncepe, se sfârşeşte, — deci, primite sunt la fel!
Omule, — dacă 'nţeleptul astfel e, la *rău* şi *bine*, —
Ai putea să fii tu oare numărat printre 'nţelepţi,
Când te'mbeţi de fericirea ce la tine-arare vine
Şi'ţi smulgi părul, sub năpasta ce-a venit făr's'o aştepţi?

Prietenii ce te 'mbie,
Au cu pepenii-un comun:
Trebue să 'ncerci o mie,
Pân' să afli unul bun!

Viaţa are două drumuri şi pe ele-o să te poarte:
Unul duce la *durere*, cel de-al doilea, la *moarte!*
Fericit cel care moare, până încă n'are nume
Şi mai fericit acela care n'a venit pe lume!

Dacă electricitatea niciodată nu se vede, —
E vre-o minte luminată, în puterea-i a nu crede?...
O, necredincioşi, cu soarta cea mai vitregă şi tristă, —
Dumnezeu e tot asemeni: nu-l vedeţi, însă există!

Unele'n ospeţe, altele umile, —
Repezi ca un fluviu curg a noastre zile...
Dacă'ndur de foame sau am pururi pâine, —
La *„ieri“* nu'mi-e gândul şi nu'ntreb de *„mâine!“*

Să ne'nchipuim că'n hăul larg al soarelui şi-al lunii,
Tu ai dezlegat cu mintea-ţi tainele creaţiunii
Şi-astfel, culmilor gândirii numai tu deschis-ai poarta...
Dup'această biruinţă, spune-mi: care'ţi este soarta?
Să ne'nchipuim că-un secol ai cântat pe-a vieţii stâncă
Şi vrea cerul: inc'un secol, fericit, să mai cânţi încă,
Fără să ştii ce e plânsul, fără să ştii ce e chinul...
Dup'această fericire, spune'mi: care'ţi e destinul?...

Omul vine gol pe lume, — decând soarele e soare, —
Şi abia c'un strai pe sine pleacă pururea când moare...
Dece dar atâta trudă dup'averi, când ştie bine
Că el trebue să plece tot sărac, aşa cum vine?...

O copilă răsfăţată, plângea zilnic, — plâns rebel, —
Că, pe degetele-i albe, nu avea nici un inel!
Intr'o zi însă copila, întâlni altă copilă,
Care, — prin nefericirea-i, — i-a rupt inima, de milă,
Căci, sărmana, — de şi dulce şi frumoasă ca o zână, —
Avea degetele lipsă dela fiecare mână!
Şi-atunci zise răsfăţata, mângâindu-se pe sine:
Au zis bine filozofii: „O durere când îţi vine, —
Aminteşte-ţi că sunt alţii mai îndureraţi ca tine!"

Din ce prinde'n ea măsura, — două sunt fără măsură:
Uneia îi zicem „haos", alteia îi zicem „ură".

Barba fratelui vre-odată de s'aprinde, sări şi'l scapă,
Însă, mai întâi de toate, barba ta s'o uzi cu apă!

Cu venirea mea pe globul ce nu stă nicicând din mers,
N'am adus, pe cât ştiu bine, nici un bine'n Univers;
Moartea-mi n'o să micşoreze, — cum tu *'nţelepciune* spui, —
Cu nimic, nici frumuseţea, nici imensitatea lui!
Totuşi, nimenea din turma muritorilor, sub lună, —
Până azi când scriu acestea, nu s'a priceput să'mi spună, —
Fie c'am fost pururi vesel sau în plânset să mă 'nec, —
Pentru ce-am venit pe lume; de ce trebue să plec?

Taina ta nicicând n'o spune la prietenul de-un an:
Cine ştie dacă mâine nu'ţi va deveni duşman?...
Nu'ţi lovi hain duşmanul cu al urii greu baltag:
Cine ştie dacă mâine nu'ţi va fi prieten drag?...

Mie-un filosof mi-a spus-o şi, la rându-mi, va s'o spun
Că de-apururi „filosoful" nu'i decât un biet nebun
Care, cu-o făclie-aprinsă, — vălvătae fără fum, —
Luminează altor oameni, să le-arate bunul drum,
Pe când el, în drumul vieţii, singuratic, ani şi ani,
Se impiedică şi cade peste mii de bolovani!

Ieri m'am uitat la un olar,
Cum frământa'n ai zilei zori,
In lutul său, fără habar,
O tivgă de sultan barbar
Şi nişte mâini de cerşetori!

Oamenii, de când e lumea, pier, — dup'o ne 'nfrântă lege, —
In abisul morţii, unde una'i: cerşetor şi rege,
Precum falnicele fluvii înspumate, cu mers iute,
In ocean, sunt una cu-apa gârlelor necunoscute
Şi-astfel, toate mici, — din marea pururea nemăsurată, —
Pe-unde-au curs în alte vremuri, nu mai se'ntorc niciodată!

Căutând *prietenie*, fuga ta, cât poţi, s'o'ncetini:
Mulţumeşte-te, pe lume cu cât mai puţini prietini!
Inainte de a strânge mâna unui om, — tu cată
Să te 'ntrebi dacă aceasta nu te va lovi odată!

In iubire *depărtarea* e noroc şi nenoroc
Sau, mai limpede, ea este ce e vântul pentru foc
Şi-i ştiut de toţi că vântul, întâlnind un foc sub zare,
Stinge flacăra cea mică şi-o sporeşte pe cea mare.

Lumea'ntreagă, ce pământul îl frământă cu nesaţiu?:
Un *grăunte de ţărână*, aruncat de cer în spaţiu!
Tot ce socotim ştiinţa oamenilor — sori la minte, —
Nişte biete îngânate şi nevolnice *cuvinte!*
Oameni, flori şi lighioane, — firi şegalnice sau sumbre, —
Subt a soarelui lumină, nu sunt decât nişte umbre, —
Rodul gândurilor toate adunate spic cu spic,
In atâtea mii de veacuri de gândiri adânci?, — *nimic!*

De beţie fugi departe, — chiar prin val cătând scăpare:
In pahar te'neci adesea mai curând decât în mare!

Când dai de pomană sau chiar cu'mprumut, —
Fii, omule mut!
Când ţie'ţi dă altul şi tace, — tu eşti
Dator să vorbeşti!

Zice-se că'nţelepciunea, — cu lumini în a ei salbă, —
Totdeauna, între oameni, ţine loc de barbă albă,
Insă biata barbă albă, niciodată, — orice-aţi spune, —
N'a putut şi nici nu poate ţine loc de'nţelepciune!

Dacă vorba ta e-aceea ce pe oameni îi îmbină, —
In ştiubeiul omenirii *miere*-aduci, — deci eşti albină!

Vită, nu te lăsa pradă nici celei mai mici dureri,
Dacă n'ai primit răsplată pentru munca cea de ieri!
Ceiace ţi-se cuvine, *scris e'n Cartea cu duh sfânt*,
Ale cărei foi le'ntoarce al Eternităţii vânt!

Când, să plângi, nu mai ai lacrămi, sub durerea ce te'ndoae,
Tu gândeşte la verdeaţa ce scântee, după ploae!...

Lume, — bâlci deasupra cărui, peste larma şi-a lui şoapte, —
Pe cal alb aleargă *ziua*, pe cal negru, neagra *noapte*, —
Tu eşti cea mai tristă oază, unde Regii, rând pe rând,
Au visat iubire, glorii şi s'au deşteptat plângând!...

Viaţa, — fie numai cântec, fie numai gânduri sumbre, —
Nu e altceva sub soare, decât *visul unei umbre!*

Dacă, dintre mii de oameni, un prieten ţi-ai ales, —
Către casa-i, cu iubire, paşii să'ţi îndrepţi ades,
Căci, pe drumul mânăstirii unde nu merg pelerinii,
Năpădesc în scurtă vreme bozia şi mărăcinii!

Dincolo de ce e *tină*, dincolo de ce e spaţiu,
Ochi-mi căutau să vadă *raiul*, *iadul*, cu nesaţiu,
Dar un glas mi-a spus în taină: „Iadul, raiul — *rău* şi *bine*, —
Nu le căuta aiurea, amândouă sunt în tine!"

N'avea'ncredere în patru din ce lumea noastră are:
In Sultan, în bogăţie, în iubire şi în mare,
Că, sub cer, prin fiecare din acestea te poţi pierde,
Chiar atunci când toate patru te-ar chema să te desmierde!

Aurul de prin palate totdeauna vă orbeşte:
Voi vedeţi ce au bogaţii, însă nu ce le lipseşte!

Multe-am învăţat din carte şi m'am bucurat ades,
Că, dela 'nţelepţii lumii, cu-atât aur m'am ales!
Insă, când privesc la stele, eu mă'ntreb ce ştiu, ce sânt?...
Şi'nţeleg că sunt doar fumul ce se spulberă la vânt!...

De'i un singur om pe lume în belşug, de azi pe mâine, —
Este undeva un altul care moare fără pâine!

Să nu'ţi faci un nou prieten, dacă încă nu cunoşti
Cum s'a fost purtat acesta cu ai lui prieteni foşti,
Dar, — spre a'ţi cunoaşte omul, — adevărul să nu'l ceri,
Dela oamenii aceia cari i-au fost prieteni ieri!

Dacă *cerţi* pe cerşetorul căruia o pâine'i dai,
Raiul nu e pentru tine, nici tu nu eşti pentru rai...
Miere chiar de i-ai dat astfel, nu e faptă de creştin,
Căci, până să'ţi guste mierea, i-ai turnat în ea pelin!

Lenea merge-aşa de-agale pe cărarea ei cea lungă,
In cât poate *sărăcia* foarte lesne s'o ajungă!

Când eşti *om,* găseşti în tine forţe tari, să'ţi faci o soarte
Care, pururea supusă, pe-orice culmi să mi-te poarte, —
Cum pe mare, marinarul, să'şi atingă al său ţel,
Intrebuinţează vântul, — încotro ar bate el!

Cărând pietre, cu'nţelepţii, nu-i atât de mare chin,
Precum e, când cu nerozii stai să bei într'una vin!

In bordeiu'n care, veseli, oamenii la foc s'au strâns,
Mai de grab stă fericirea, ca'n Palatul plin de plâns!

Inspre Dumnezeu 'şi'ndreaptă pretutindeni iarba firul;
Intru slava Lui, înalţă dulci mirezme, trandafirul;
Către El ridică braţe verzi sau veştede, copacul;
Lui se'nchină şi'ngenunche tot bogatul şi săracul;
Slavă, Lui, biruitorii îi aduc, pe'ntreg pământul;
„Doamne-ajută-mi!", strigă pururi, din adâncul său, înfrântul;
Lui se roagă cei ce'ntr'una râd sau plâng sub vrerea sorţii
Şi spre El trimite'şi gândul, orice om, in ceasul morţii!...
Cum poţi dar, ateu nevolnic, — împotriva 'ntregei firi, —
Să grăeşti cu glas de vierme: „Dumnezeu nu'i nicăiri!"?

Patimile când ne'ndeamnă să urîm peste măsură, —
Suntem mai prejos de-aceia cari aprind a noastră ură!

E un şarlatan parfumul, — oricât el ar umple 'naltul:
De 'l ai tu, nu-i simţi mireasma, ci i-o simţi, de'l are altul!
Tot aşa sunt şi-ale noastre omeneşti cusururi, iată:
Le găseşti mereu la altul, dar la tine niciodată!

Poţi să pierzi averi şi ranguri, fericiri cu raiu'n spic:
Dacă n'ai pierdut *credinţa,* n'ai pierdut încă nimic!

Nimenea să nu aştepte
Prunci din ţeava tunului
Şi cuvinte înţelepte
Din gura nebunului!

Am văzut o biată mamă cu feciorii-i, mulţi la număr,
De mai multe ori la cină, roată, umăr-lângă umăr,
Insă cei mai mici şi mama până ce luau odată,
Cei mai mari dar fără suflet, înghiţeau merindea toată!
Nu mai ştiu apoi amarul celor cu amară soartă:
Dacă n'au murit micuţii, dacă mama nu e moartă,
Insă ştiu şi-o spun prin slove: *dacă bine luăm samă* —
Orice ţară de pe lume se aseamănă cu-o mamă
Şi e vai de ţara ceia, unde fiii cei voinici
Inghit ei şi pentru mamă, ca şi pentru cei mai mici!...

Rari sunt oamenii cu suflet şi porniri adânc creştine,
Cari se simt plutind în slavă, când pot face câte-un *bine!*
Cei mai mulţi, făcând vre-un bine, iţi întind în taină plasa,
Precum fac toţi cămătarii: te'mprumută, să'ţi ia casa!

Pe a muncii sfântă luncă,
Un câştig e'n orice muncă,
Insă *sfânta muncă* nu'i
In *câştigul* ori şi cui!...

Binele pe care'l facem când şi când, pe faţa humii,
Nu'i decât o rugăciune pentru mântuirea lumii...
Deci, a face mereu *bine,* e: *a te ruga mereu,* —
Rugi prin care, după moarte, una eşti cu Dumnezeu!...

Dacă'n viaţa ta eşti numai sclavul poftelor din tine, —
Omenirea nu mai poate să'ţi cerşească nici un bine!

Azi cinci mii de ani, a zis-o *înțeleptul*, nu *nebunul*,
Că, doi inși uniți, pot duce de trei ori mai mult ca unul!...
Iată: micile albine, prin unire, au putere;
Dacă n'ar lucra *unite*, n'ar mai fi pe lume miere!

Glasul binelui pe lume de l'ai auzit în zori
Și nu ți-a vorbit zadarnic, — seara, frate, poți să mori:
Sufletul — parfum de floare — ți-l va prinde raiu 'n flori!

Când tu te-ai ridicat prin artă, —
In arta-ți nu căta amici:
Cei mici cu sufletul, nu'ți iartă,
De-asupra lor, să te ridici;
Iar când îi vezi, cu ochii crunți,
Privind spre culmile-ți senine, —
Tu c'un surâs doar să'i înfrunți
Și iartă'i, că's mai slabi ca tine!

Când eşti sus pe scara lumii şi, — crezându-te om mare, —
Te uiţi jos la biata turmă, cu dispreţ şi cu'ngâmfare,
Nu uita că, sus pe munte de-ai ajuns chiar pân'la nori, —
Legea firii e ne'nfrântă: ai suit?, — *va să cobori!*

Trândăvia şi rugina, — zgripţoroaice sunt sub cer:
Cea dintâi îmi roade oameni; cea de-a doua roade fier!
Fericite ar fi ele, pe 'nflorita vieţii luncă,
Dar vrăjmaşa lor de moarte e de-a pururi sfânta muncă!
Astfel, omul, ca şi fierul, când cu munca se cunună, —
Trândăvia şi rugina nu mai au cum să'i răpună
Şi, dovadă e, că nimeni, — unde munca e Regină, —
N'a văzut om fără pâine şi nici fier prins de rugină!

Sănătatea'i, totdeauna, cel mai preţios tezaur...
Câtă fericire gustă un bolnav, în pat de aur?

Orice floare de sub soare,
După ce se naşte, moare;
Numai floarea 'nţelepciunii dintr'o minte luminată,
După ce-a eşit în lume, nu mai moare niciodată!

Ca şi pomii sunt copiii: de'i sădeşti în murgul vieţii, —
Adăpost ei n'au putere să'ţi aducă bătrâneţii!

De-ai pornit pe marea vieţii, — tinere, o lege scrie:
Navei tale, *prevederea* pururi ancoră să'i fie!
Idealul tău cerându-ţi să străbaţi al mării larg, —
Braţele să'ţi fie vâsle; *conştiinţa,* nalt catarg;
Din *nădejde* şi *credinţă,* pânze falnice să faci;
Datoria să-ţi slujească, zi şi noapte, drept cârmaci,
Iar dacă şi *'nţelepciunea* va veni să'ţi fie far, —
Răsvrătita mare-a vieţii, n'o vei trece în zadar!...

Binele e'n sine turn de aur greu,
Pe a cărui scară sui la Dumnezeu...
„Mâine“ poate 'nchee zilele-ţi puţine:
Deci, te'ntreabă: astăzi ai făcut vre-un bine?...

Inainte-ţi stau deschise două căi, sub largul hău:
Una duce către *bine,* alta duce către *rău*...
Grea e pururea şi sue tot la deal, întâia cale;
Cea de-a doua e uşoară: merge pururea la vale
Şi'i de-ajuns, puţin s'aluneci pe alunecosu-i prund,
Ca să cazi pe vecinicie în prăpăstii fără fund!

Vină ori şi ce mărire, peste lume să te poarte, —
Din întâia clipă-a vieţii, eşti un condamnat la moarte,
Dar, *ceiace faci*, pe lume, va grăi, după ce pleci,
De-ai murit pe vecinicie sau ca să trăeşti în veci!...

De proşti mi-e milă 'n totdeauna;
Pe cei nebuni, îi iau cu buna;
La oamenii 'nţelepţi mă 'nchin,
Cu cei indureraţi, suspin;
Dar nu mă 'nchin nicicând şi nici
Privesc măcar ca la furnici
La cei ce *mari* se cred şi's mici!
...Şi, — lor când nu le eşti pe plac, —
Trăeşti cum eu trăesc, — sărac!

Spicul plin, îşi pleacă fruntea, — cu cât el e mai voinic, —
Dar, cu fruntea sus de-apururi, stă, alături, un alt spic
Şi acesta este spicul care n'are'n el nimic!

Vrei să scapi de-un om nemernic?: Imprumută-l cu parale
Şi-ai să vezi că niciodată nu-ţi va mai ieşi în cale!

Muncă, — rugăciune sfântă sau măiastră zeitate
Ce desgropi comori de veacuri şi-ai comori nedesgropate, —
Tu eşti pururea, pe lume, evanghelia curată,
Din ai cărei psalmi se gustă *fericire*-adevărată!

Dacă ai, de azi pe mâine,
Totdeauna câte-o pâine;
Dacă n'ai dureri în oase;
Dacă ai un bun stomac
Şi picioare sănătoase, —
Nu te poţi numi sărac!

Aurul este metalul blestemat, care omoară
Pe toţi cei care aleargă după el şi-l vor *comoară!*
Doamne, dacă vrei, şi mie să'mi faci parte de-un tezaur, —
Dă'mi de-a pururi sănătatea din stejari, dar nu'mi da *aur!*

E curată nebunie, să 'nveţi carte pe-un zevzec!
Cui mai foloseşte puntea pe pârâul pururi sec?...

Nu'i nici un drum fără de capăt, sub firea ce ne este mamă:
Curaj, îndureraţii lumii! Voi, fericiţi, băgaţi de seamă!
Cei umiliţi pot să se 'nalţe; bogaţii pot să cadă 'n scapăt:
De-aceia, adevăr zic vouă: Nu'i nici un drum fără de capăt!

Sunt oameni cari n'au valoare şi nu pot ţine fruntea sus,
Decât pe scaunul de aur, în care ţara lor i-a pus!
Vai ţării-aceleia ce'n lume n'ar mai avea pe-al ei tezaur
Străjeri, decât asemeni oameni, tronând în scaune de aur!

E *primejdie* cuvântul, când porneşte plin de ură
Şi de-aceia, mai nainte de-al rosti cu a ta gură,
Nu uita nicicând că *dracul pentru patrafir nu toarce:*
Cât nu tragi, nu pleacă glonţul; dacă tragi, nu mai se 'ntoarce!

Voi, Regi: şi bogaţii lumii, — iubiţi de-atâţi întotdeauna, —
Goniţi din preajmă *linguşirea* şi *interesul* şi *minciunu,* —
Prieteni cari, la masa voastră cinează cu de aur linguri, —
Şi veţi vedea, fără'ndoială, că veţi rămâne singuri, singuri!

Când bogatul zice: „mor",
Ii sar toţi în ajutor!
„Mor" când strigă cel sărac,
Oamenii-au urechi de sac!

Lumea e'mpărţită 'n două: unii, — veseli în tot locul,
Cari *nu pot* să mănânce cât le-a dăruit norocul;
Alţii, — mii şi milioane, risipiţi pe-a lumii laturi, —
Cari *nu au* să mănânce cât ar vrea, până să'i saturi!
Cei din urmă văd *ospăţul* lung, ce'n veci nu se mai curmă,
Insă cei ce ţin ospăţul, nu văd *foamea* cu-a ei turmă!...

Când nenorocirea vine, — să nu'ţi plângi în lingură!
Zi'i: „Bine-ai venit, surată, de'mi vii numai singură!"

Marile dureri, — acelea cărora le zicem „mute", —
Nu'ţi dau voe să verşi lacrămi, — de alţi ochi spre-a fi văzute,
Astfel, plânsul celui care plânge'n lume sau pe stradă,
Nu e plâns pornit din suflet, ci e plânset de paradă.

Patima, când se strecoară'n sufletul bietului om, —
Fără greş, se poate spune că'i aidoma c'un pom:
Işi înfige rădăcina cât mai mult în sânul humii,
Vrând, în umbra-i să cuprindă, de-ar putea, tot largul lumii!...
Cât e pomul însă tânăr, — coajă verde, frunză rară, —
Doar *să vrei,* — şintr'o clipită, din pământ *îl scoţi afară;*
Dacă'l laşi să crească mare şi-a ajuns copac în toi, —
Nu'l mai smulgi din rădăcină, nici cu nouăzeci de boi!

Moartea nu'i decât odihnă; viaţa nu e decât muncă:
Cine'n viaţă odihneşte, — viaţa'n moarte şi-o aruncă!

In flori, eu socotesc mereu,
Că e ceva din Dumnezeu!
Dacă n'ar fi, — de-atâtea ori
Noi nu ne-am îmbăta de flori...
De-aceea, când miros un crin
Sau cupa unei lăcrămioare,
Eu simt îndemnul să mă'nchin,
Crezând, cu gând tot mai creştin,
Că'i Dumnezeu în orice floare!

Poezi — nu mai plânge că sunt oameni mulţi pe lume,
Cari nu ştiu ce le poţi spune, nici ţi-au auzit de nume!
Trandafirul care'mbată, e un scai de nefolos
Pentru cel venit pe lume fără simţul zis „miros!"

Gelozia e un şarpe care pe cei slabi îi muşcă,
Până când, nefericiţii, îl ucid cu'n glonţ de puşcă!

Cu vestea rea, de greu impas,
Să mergi pe jos şi cu popas;
Cu vestea bună, de noroc,
S'alergi pe armăsar de foc!

Fapta bună fă-o'n taină şi păstreaz'o sub tăcere:
In ascuns albina'şi face pururi fagurii de miere!

Netăgăduit, un merit au şi proştii, — orice-aţi spune:
Numai fiind ei în lume, punem preţ pe 'nţelepciune...

Toți impresurăm *copilul* cu obrajii de zambile
Și aproape dăm uitării pe moșneagul alb de zile...
Deci, mai mulți prieteni are, —
Pe cât vorba veche spune, —
Soarele care răsare,
Decât cel care apune!

Dacă cerul nu'ți e'n suflet și din inimă l'ai șters, —
Nu'l mai poți găsi, să'l cauți în întregul Univers,
Iar acel ce'și pierde cerul, — pe-ale vieții lui poteci
Nu mai e, sub vecinicie, decât un pierdut pe veci!

Mai primejdios e omul care, — vrândute lui darnic, —
Iți aduce pretutindeni laude în chip fățarnic,
Decât cel care, pe față — cu ai lui ochi și cu-a lui gură,
Indrăznește să'ți arate ura-i fără de măsură.

Cât poţi, fă binele, de-a valma,— spre-a fi lui Dumnezeu pe plac;
Nu'ţi fie teamă niciodată că, dând, ai să rămâi sărac!...
Ia seama: piersicii, caişii, sau merii pururi plini de mere,
Iţi dăruesc, cu zeci de braţe, tot rodul lor, făr'a li-l cere
Şi, fiindcă ei în totdeauna fac oamenilor numai bine, —
In fiecare primăvară, de rod au ramurile pline!

Ca oaspe să primeşti mereu.
Drumeţu 'ntârziat, flămând,
Căci, *adevăr* e basmul meu:
In vremuri, unii-aşa făcând, —
Când nici nu le trecea prin gând,
Au găzduit pe Dumnezeu!

Când te-ajunge piatra urii, — veselă să-ţi fie vatra...
Numa'n pomul plin de roade asvârl oamenii cu piatra!

Ca o baltă e averea, pentru cel fără socoată:
Cât de mic un şanţ i-ar face, i-se scurge balta toată!

Cu rare bucurii sau mii dureri,
Cu 'mbelşugări în trai sau fără pâine, —
Spre moarte, „azi" e-un pas mai mult ca „ieri"
Şi pururi unul mai puţin ca „mâine"...
Vrem toţi să strălucim, să fim bogaţi;
Gustăm mai mult amar decât dulceaţă;
Ne sfâşâem ca nişte lupi turbaţi
Şi-acestui vis urit îi zicem „viaţă"!...

Dacă cineva se teme de puterea ta, — la fel,
Socotindu-l un puternic, să te temi şi tu de el...
Nu te-ar înţepa albina, de n'ar şti că ai putere
Să te duci la stup cu fumul, să'i iei fagurii de miere!

Dacă n'am avea cusururi, câte stele are 'naltul, —
N'ar fi nici o bucurie, — un cusur văzând la altul.

Sub largul necuprinsei firi,
Femeile sunt trandafiri,
Dar spuneţi-mi: în ce grădini
Cresc trandafirii fără spini?...

Un adevărat prieten, pururea te poartă 'n gând;
Dacă tu eşti rău cu dânsul, el cu tine'i bun şi blând...
O asemenea virtute n'o au oamenii de rând!

Fă-l în cea mai mare taină, când vrei să faci binele:
La *'ntuneric* îşi lucrează, mierea lor, albinele!

Rugi spre cer înalţă unii numai când au dat de-un greu:
Doar prin lacrimi vede ochiul, limpede, pe Dumnezeu;
Dar lui Dumnezeu zadarnic ajutor încerci să-i ceri,
Numai când e'n al tău suflet volbura unei dureri,
Dacă ieri, când ţi-a fost bine, nu ştiai de sfântul cer!...

Nişte flori de „lăcrămioare“ lăcrămau cândva sub stele,
Că măgarul niciodată nu s'abate pe la ele!...
Luna le-a răspuns: „Mâhnirea, la ce bun să vă cuprindă?:
Orbului, — de când e lumea, — nu i-a trebuit oglindă!“

Inţelegem fiecare, dacă bine luăm seamă,
Că adesea, *sărăcia*, crimelor le este *mamă,*
Insă *mintea 'ntunecată*
Le e totdeauna *tată!*

Sărăcia nu'njoseşte sufletele mari nicicând,
Dar nici aurul nu 'nalţă pe cei josnici şi de rând!...

Un pom cu rădăcini amare
E ceiace numim *răbdare*,
Dar fructele acestui pom
Sunt *miere* pentru orice om!

Pe degeaba, — dela nimeni să n'aştepţi ajutorare,
Că nici sfântul nu'ţi ajută, pân' nu'i duci o lumânare!

Inima ce n'are milă, e-o păragină deşartă,
Insă mila face crimă, când pe ucigaş il iartă!

Norocul intră bucuros
In casa unde este *muncă*
Şi pururi, din al său prisos,
Pe muncă, *aur* el aruncă!
Dar, unde *lenea*, pusă'n ţopi,
Visează'n perne de mătasă, —
Să'l chemi cu nouă mii de popi,
Norocul fuge de-acea casă!

Un pom e fericirea, — cu ramurile 'n cer, —
Din care-a lumii gloate zadarnic roade cer,
Că'n pomul fericirii nu sue decât cine
Şi-a făurit o scară din *milă* şi din *bine!*

Morţii când se duc la groapă, ne curg lacrămile, mii,
Insă unele din ele, — lacrime ipocrizii; —
Curg, numai spre-a fi văzute de cei vii!

„Scrie-mi câteva cuvinte în album, — mi-a zis o floare, —
„Să rămână, prin gândirea-ţi, literă nepieritoare!“
Şi i-am scris: „S'au stins atâţia sori în slăvile albastre,
Cari au strălucit, milenii, ca şi astrul lumii noastre,
Dar, din toată strălucirea peste-a lumii noastre turmă,
Când s'au stins luminătorii, nu rămas-a nici o urmă!
Deci, nimic când nu rămâne nici din sorii care pier, —
Cum ar fi *nepieritoare* slova *omului*, sub cer?“...

Nu e om fără durere, — fără frunză cum nu'i pom;
Dacă e vre-un om asemeni, — omu-acela nu e *om!*

Patimile, pentru suflet; sunt, întâi, un cerşetor;
Le-ai deschis, — devin un oaspe şi, ca oaspe, cer onor;
De le onorezi în urmă şi cu ele stai la masă,
Tu eşti *sluga*, pe când ele sunt *stăpâni* la tine'n casă!

Lumea este-aşa de vană, că, — de slavă să se'mbete, —
Pân' şi soarelui — slăvitul — i-a găsit în aur pete!...

In fiecare om, e Dumnezeu,
Cum diamantu'n rocă este'nchis!...
De vrei să'l vezi şi tu, o, frate-al meu, —
Fă'ţi sufletul cel negru, Paraclis:
Ciopleşte ne'ncetat în stânca zgurii
Ce s'a'nfrăţit de veacuri cu argila:
Iubirea caldă, pune-o'n locul *urii*,
In locul *nepăsării*, pune *mila*
Şi vei simţi atunci sub larga fire,
Lui Dumnezeu cum sufletu-ţi se'nchină,
Cum cântă şi se'nalţă 'n fericire, —
Străluminat de marea Lui lumină!

In grădinile *minciunii*, pururi e de aur mărul,
Dar în sgură se preface, când îl tae *adevărul!*

De toţi, ascunde'ţi fericirea! Când însă la săraci pătrunzi,
Ascunde'ţi faţa şi-al tău nume, dar mila ta să n'o ascunzi!

Cel ce naşte 'n sărăcie şi bogat ajunge 'n urmă, —
Nu mai vede pe săracii ce'l aveau cu ei în turmă...
Arătaţi'mi numai unul care nu'i precum se spune, —
Să fac ochii mari la dânsul, să mă 'nchin ca la minune!

Furnică la muncă, epure la somn,
Câine la credinţă, — poţi ajunge „domn!"

Să nu faci ce'ţi spune gândul, când mânia'n tine tună:
Ai porni atunci cu luntrea, fiind marea sub furtună...

Murind, nu vei simţi nimic; deci Moartea va fi dulce,
Când, dup'atâtea sbuciumări, veni-va să te culce!
De vei *simţi* după ce mori, nu Moartea'ţi va sta'n faţă,
Ci alte zori te vor trezi, să'ncepi o nouă viaţă!
Deci, fie: *zorii altei vieţi* sau *somn fără de vise,* —
Când vine Moartea, s'o primeşti cu braţele deschise!

Foamea intră unde vrei:
In palat, ca şi'n bordei;
La *economie* 'n casă,
Foamea n'are loc la masă!

Pentru tatăl tău, cinstire de'ţi aduce-a lumii valmă, —
N'o primi ca slavă ţie, ci primeşte-o ca o palmă,
Dacă tu n'ai nici un merit să te-arate lumii: „iată-l!"
Şi'nţelegi că lumea vede, nu pe fiul, ci pe tatăl...

Taina mea îmi este sclavă, — cât la nimenea n'o'ngân;
Numa'n şoapte dac'am spus-o, — eu sunt sclavul, ea *stăpân!*

Adevăr e: viaţa noastră e un chin, dar, câteodată
Sau adeseori, ea are şi plăceri care ne'mbată!
Şi tu vrei să fugi din viaţă?! Eşti nebun, dacă suspini
Şi din mâini svârli trandafirul, pentru că el are spini!

Vorbe dulci, la masa plină, omule, — să nu te mişte:
Aurul în *foc* se'ncearcă, iar prietenii 'n restrişte!

Conştiinţă! — omul care nu te poartă 'n al său gând,
Nu e cu nimic de-asupra dobitoacelor de rând!

După *moarte,* — nesfârşită, te va cere iarăşi *viaţa,*
Cum, după ce dormi o noapte, deschizi ochii, dimineaţa,
Iar în viaţa viitoare, vei avea sau nu dureri,
După *binele* sau *răul* săvârşit în viaţă ieri!

Fericirea, — larg izvor, —
Stă la uşa tuturor,
Insă intră doar în casa omului acela care
Mulţumit e totdeauna cu ce el în casă are!

Gloria'i ca o femeie: de ţi-e dragă, ea nu vine;
Dacă fugi de ea şi-ai haruri, — ea aleargă după tine!

Dacă, „stâlp“ ce ţine casa, este tatăl, — luaţi seama:
Pentru cine vede bine, — coperişul, este mama!

In casa unde stă copilul de-apururi numai în desmierde,
Câştigă lanul o *neghină*, iar grâul un *grăante* pierde,
Şi-atunci, de-ar fi, o vecinicie, s'o scalde lacrămile — râu, —
Neghina nu se mai albeşte şi nu se mai preface'n *grâu!*

Sunt oameni cari grăesc în şoapte, lui Dumnezeu, dorinţi, de care
Ei ar roşi, dacă le-ar spune în faţa lumii, cu glas tare!
Deci, în a lor ticăloşie ei fac păcatul şi mai greu,
De vreme ce se tem de lume mai mult decât de Dumnezeu!

In oricare suflet negru, — chiar născând. iubirea moare:
De când lumea, — la 'ntuneric nu trăeşte nici o floare!

Sunt femei cari, — văzând luna eclipsând unele stele, —
Merg alături de urâte, ca să strălucească ele!

Când în ghiarele durerii, inima ta geme'n piept,
Alinarea să ţi-o cauţi doar la omul înţelept...
Vorba ce ţi-ar spune-o prostul, e o vorbă fără preţ:
In zadar ceri mere bune dela mărul pădureţ!

Imprumutu 'i vicleşug
Ce 'ţi dă totul, din belşug,
Fără ca sărmana-ţi ceafă, la 'nceput, să-l simtă *jug!*
Omul care stă să facă
Imprumut, e minte seacă,
Fiindcă, azi, îi dă de toate, însă, mâine, mi-l desbracă!

E mai bine, cu urâta harnică, în casă mare,
Decât cu frumoasa, dusă totdeauna la plimbare:
Cea dintâi, e o comoară ce te'nalţă-adeseori;
Cea de-a doua, e păpuşă mâncătoare de comori!

Când te sbaţi în sărăcie, — *binefacerea,* e bine
S'o primeşti doar dela omul mai înţeleptit ca tine,
Fiindcă prostul, — în prostia-i, toată viaţa ţine minte,
Că, pe când mureai de foame, *el* ţi-a dat un blid de linte!

Cerşetorul care-ar cere, zâmbitor, un colţ de pâine,
N'ar primi nici frimitura ce s'aruncă unui câine;
Deci, când ceri, — dacă vrei, *mila* să te vadă, *să* te-audă, —
Nu-i destul doar să 'ntinzi mâna, ci să ai şi geana udă!

In copacul veşniciei, — biciuiţi de vânt şi ploi, —
Oamenii sunt nişte biete şi neputincioase foi
Ce es, primăvara'n ramuri, iar în toamnă sunt noroi!

Dacă omul, după muncă, doarme somnul cel mai dulce, —
De ce tremuri tu, moşnege, când vrea moartea să te culce?

Pentru nici un bun din lume, — deci, măcar nici pentru oi, —
Lupii, — *lupii!* — niciodată între ei nu fac răsboi,
Deci, cu mierea fericirii doritori să'şi umple stupii,
Oamenii, făcând răsboae, sunt mai răi decât sunt lupii!

Inima de milă plină, e ca apa de isvor:
Vecinic binecuvântată de'nsetatul călător!
Inima nemilostivă, e fântână blestemată:
In adânc cu apă rece, dar mereu fără găleată!

Taina ta s'o'ngropi in suflet, — ca'n pământ cum îngropi banii
Dac'o spui unui prieten, vor afla-o şi duşmanii!

Dela Dumnezeu poţi cere tot ce vrei, să-ţi fie bine,
Dar isprava faptei bune, cere-o numai dela tine!

Ura e un foc ce arde pe pământ, atât de viu,
Că ucide pruncii'n leagăn şi moşnegii în sicriu!
Dacă n'ar fi şi iubirea, — soare peste-a urii ghiaţă, —
Pe pământul plin de ură, nici un om n'ar mai fi'n viaţă!

Unii oameni, ştiu să 'nşire
Vorbe dulci, fără iubire,
Şi ei pot din minţi să scoată
Pe toţi oamenii de gloată!
Pentru cei din urmă, spune
Un proverb cu 'nţelepciune:
Nu e diamant, sub soare,
Orice piatră sclipitoare!

Dacă ţii în tine taina-ţi, — eşti stăpân pe ea, şi'i bine;
Dar, sburându-ţi de pe buze, — e stăpână ea pe tine!

De'mprumut să fugi de-apururi, când *sărac* trăeşti sub soare,
Căci, de când e lumea lume, *sacul gol, nu stă'n picioare!*

D mii de veacuri, Impăraţii ce-au cârmuit a lumii turmă,
S'au prăbuşit şi nu rămas-a din toată fala lor, nici urmă!
Impărăţii a căror faimă umplut-a 'ntregul univers, —
Pe mii de săbii rezemate, — ca pulberea la vânt s'au şters!
Cununi, de măreţia căror se'nfiora şi bobul humii,
S'au stins, ca şi când niciodată n'au strălucit în zarea lumii!
O singură Impărăţie, mereu îşi nalţă tot mai sus
Cununa, peste lumea toată: Impărăţia lui Iisus!
Căci Tronul Celui cu putere de-apururi mai presus de fire,
Se razimă doar pe dreptate, pe adevăr şi pe iubire!

Când îţi duci viaţa 'n *muncă, cinste* şi *credinţă-adâncă,*
Casa ta, sub cerul lumii, stă pe *temelii de stâncă!*
Când te umple bogăţia, — fără *cer* şi fără *sapă,* —
Casa ta *nu-i decât coaja unei nuci, plutind pe apă!*

Poţi să spui că mamii tale nu-i mai datorezi nimic, —
Doar înapoindui zilnic, fie numai câte-un pic
Din desmierdele pe care ţi-le-a dat, cât ai fost mic!
In ospeţe dac'ai ţine-o şi o priveşti nepăsător, —
Chiar trăind o vecinicie, — vei fi pururea dator!

Banul de economie
E ca grâul pus în glie:
Dintr'un bob, răsar o mie!

Cum de ramuri, foi şi fructe este 'mpodobit tot pomul, —
Tot asemeni, de femeia şi copiii săi, e omul;
Cel ce n'are nici femee, nici copii şi nici fraţi n'are,
Este-asemenea cu pomul răsărit la drumul mare:
Toţi asvârl în el cu pietre; fiecare vită'l roade
Şi mănâncă pân'şi porcii din sărmanele lui roade!

Pe-unii oameni, toată viaţa, pot speranţele să'i poarte,
Făr'a se'mplini vre una, până vine sfânta moarte,
Dar, de nu le-ar sta speranţa soare'n zări de-asupra porţii, —
Ar muri cu mult nainte decât scrie'n cartea sorţii!

Amice, — dornic eu nu sunt
Să'mi dai ospăţ muiat în unt,
Iar tu la masă să-mi stai crunt!
Un colţ de azimă de-mi dai,
Voios, că oaspete mă ai, —
Eu voi cina cu'n sfânt în rai!

Când în Dumnezeu se'ncrede, — omul e 'nsorită stâncă;
Fără Dumnezeu pe lume, îl înghite-o noapte-adâncă;
Iar pe omul care astfel orb în noapte a rămas,
O prăpastie'l aşteaptă mai la fiecare pas!

Numai prostul se'nfioară,
De'i stă'n faţă-o naltă scară,
Cel cu mintea înţeleaptă,
Sue, zilnic, câte-o treaptă
Şi, pe scară pân'ce prostul nici piciorul nu l-a pus, —
Înţeleptul, câte-o treaptă, sue scara până sus!

Oridecâteori văd melcii cum, pe-a florilor petale,
Merg nesimţitori şi'n urmă lasă dâra lor de bale, —
Mă gândesc la unii „critici", cari, trecând prin alte flori,
Se aseamănă in totul melcilor nesimţitori!

Minciuna e dispreţuită, dar, printre noi, intotdeauna,
Sunt oameni, cărora le place să bată'n uşa lor minciuna
Şi'i dau cinstită găzduire, de şi ei ştiu că n'a spus drept,
Spunând urâtei că'i frumoasă, iar prostului, că e 'nţelept!

Departe de-a'ţi uri duşmanul, —tu va să'i mulţumeşti fierbinte,
Căci lovitura lui haină, te mână pururi *înainte*
Şi singur el se pedepseşte, atât cât ura-i nu se curmă,
Că'n timp ce tu eşti *înainte*, — duşmanu-ţi e mereu *în urmă!*

Când bogatul stă din muncă, —
Alţii'n punga-i bani aruncă;
Când săracul stă pe loc,
Işi aruncă punga'n foc!

Cât suntem tineri, plini de dor,
Visăm, aprinşi, la „viitor";
Pierzând al tinereţii scut,
Ne pare rău după „trecut"
Şi, astfel, c'un surîs pe buze sau plânsu'n ochi,— prin vrerea sorţii,
Noi oamenii de-apururi curgem, nefericiţi, în marea morţii!

Despărţită 'n două, lumea are 'nfrângeri şi isbânde,
Sau: *stăpâni* sătui într'una, cum şi *slugi* mai mult flămânde,
Şi 'nţelegi, dacă iei seama, că'n al vieţii mare crâng,
Slugile's risipitorii, iar *stăpânii*, cei ce strâng!

Când vrăjmaşul, înainte-ţi, cu *gând rău* pe drum o ţine, —
De eşti *om*, pe altă cale, eşi în drumul lui, cu *bine*
Şi'ntunericul ce ţese gândul rău în a lui tină,
Biruit va fi să fie de a *binelui* lumină!

Inşelat, — nebunul ţipă,
Urlă, spumegă şi sbiară,
De s'adună, într'o clipă,
Imprejurul lui o ţară!
Prostul, plânge şi suspină, geme, sângeră şi zace,
Inţeleptul, ia aminte pentru viitor şi tace!...

In călătoria lungă, cea fără de'ntors în veci, —
Din ce strângi o viaţă 'ntreagă, nu mai iei nimic, când pleci;
Sboară'n slăvile senine
Numai sufletul din tine!...
Ca să prinzi deci *fericirea*, omule, — până ce mori,
Să nu strângi comori în juru-ţi, strânge'n *sufletu-ţi* comori!

Cu *nădejdea* fără *muncă,*
Nu'ţi răsare grâu 'n luncă,
Dar cu amândouă'n plug,
Umpli lunca de belşug!

Fără vrere, proştii sufăr şi sunt prigoniţi de soartă,
Pentru faptul că, pe limbă inima mereu şi-o poartă...
Cu 'nţelepţii însă soarta, după vrerea lor, se schimbă,
Fiindcă ei, întotdeauna, îşi ţin inima sub limbă!

De-ai luat o hotărîre, când *mânia* urlă'n tine, —
Vin nenorociri o mie, numai *binele* nu vine,
Căci mânia dânduţi sfatul, cu-al ei glas de uragan,
Nu ţi-l dă ca un prieten, ci ţi-l dă ca un duşman!

In grădina largă-a vieţii — când zefirii-aduc fiori, —
Fluture e orice tânăr, iar femeile sunt flori...
Fluturilor, luaţi seama, când zefirii vă'nfioară,
Căci sunt flori cari dau viaţă, şi sunt flori cari omoară!

Tinere, — sub slava lumii deschizându-ţi *viaţa* poarta, —
După cum îţi va fi vrerea, îţi vei face singur soarta:
Avuţii şi ranguri multe stau în faţa ta şi-aşteaptă
Să le cucereşti pe toate, să te'nalţi din treaptă'n treaptă...
Năzuind spre fiecare, toate pot fi ale tale,
Insă, ca s'ajungi la ele, ai sub cer numai o cale:
Calea muncii, de pe care tu să nu calci la o parte,
Ci să mergi mereu, — cu dorul: „mai departe“, „mai departe!“

Dintr'un cuib căzu odată, un biet pui de rândunică,
Pe când jos pândea, cu gura larg deschisă, o pisică
Şi'nghiţindu-l, pisicuţa glăsui spre sora-i sură:
„Vai, ce-ar fi păţit, micuţul, dacă nu-l prindeam în gură!"
Milostive fără seamăn, de-atunci, bietele pisici
Fac de streajă pe la cuiburi de mierloi şi rândunici,
Pierzând până chiar şi somnul, sub vre-o straşină sau pom...
Şi, la fapte de-aşa *bine,* s'a'nvăţat şi bietul *„om"!*

Când copilului, nuiaua nu'i stă — sfânt — la poarta minţii,
Râde fericit copilul, dar pe urmă plâng părinţii!

Necinstitul îşi vrea casa strălucită, — cu-orice chip, —
Dar, clădind-o, el ii face temelia pe nisip...
Casa dreptului, colibă numai dac'ar fi, — e încă
Un palat cu porţi de aur şi cu temelii de stâncă!

Dintr'un *pai* ţi-ai face cârjă, vai, nevolnicule om,
Aşteptând: un rod să-ţi dee orice floare-a unui pom!...
Nişte pomi sunt şi copiii, prea adesea, şi-astfel, vai,
Pe-a lor floare de te sprijini, — iţi faci cârjă dintr'un *pai!*

De cel ce pururi zice: „eu",
Cât vei putea, să fugi mereu,
Căci un asemeni om, — la *bine*
Gândeşte numai *pentru sine!*

Te-a bârfit al tău aproape? Nu te'ndurera de fel:
Se'nţelege, prin aceasta, că eşti mai presus ca el
Şi, când el este *nisipul,* iar tu, pe nisip, *cămilă,* —
Te'njoseşti prin tine însuţi, dacă nu'l priveşti cu milă!

Unii oameni, — mulţi la număr,— săvârşind un pic de bine,
N'au în suflet nici nobleţa prea umilelor albine:
Omul mic, făcându-ţi bine, — cât mai mult în schimb, îţi cere,
Dar albina, niciodată n'a cerut, pentru-a ei miere!

Că adevăraţii *oameni* sunt prea rari, — e taina firii:
Dacă n'ar fi şi scaeţii, — n'ar avea preţ trandafirii!

Intr'o zi, — când vom închide genele, în zisa „viaţă", —
Ochii noştri, dintr'odată, se vor limpezi de ceaţă:
Mii de sori, de pretutindeni, ne umbriţi de nici o tină,
Ne vor da Dumnezeiasca, nesfârşita lor lumină;
Fluturi nevăzuţi de nimeni, — albe, sufletele noastre, —
Vor cuprinde necuprinsul hău al slăvilor albastre
Şi atunci vom înţelege, — sub eternă dimineaţă, —
Cum că „viaţa" ne-a fost „moarte" şi că „moartea" este *viaţă!*

Frate, — fiecare faptă, s'o desăvârşeşti învaţă,
Ca pe cel din urmă bine ce mai poţi să faci în viaţă!...
Fiind astfel, toată viaţa, sclavul *binelui,* mereu, —
Iţi vei face singur scară, să te urci la Dumnezeu!

E Dumnezeu în orice floare,
In orice spic, în orice pom,
In toate razele de soare
Şi'n tot ce vede bietul *om!*
Şi orbii văd pe Dumnezeu,
In largul necuprinsei firi,
Dar, printre cei cu ochi, — mereu
Sunt orbi ce nu-L văd nicăiri!

Cât de mare, bogăţia prin *necinste* adunată,
Niciodată, pe-a ta frunte nu e stemă, ci o pată
Care, oricât ai spăla-o, nu se şterge niciodată!

Când te-a cotropit necazul, — oricât el ar fi de mare, —
Stând ca'n fața unei ape, pune'ți singur o'ntrebare:
„Apa'i lată şi adâncă!... oare vei putea s'o treci?"
Şi răspunsul vine singur: „Dă din mâini, că nu te'neci!"

◘

Omule care pe lume ai un fiu ce'ți zice „tată", —
Dacă vrei, pe a ta frunte să nu cadă nici o pată,
Săvârşeşte orice faptă, care-o săvârşeşti în viață,
Ca şi când, în acea clipă, fiul tău ar fi de față!

◘

Istoviți de chinul foamei, întâlnind un om şi-un câine,
Fiecăruia, o vreme, am dat sfertul meu de pâine...
De la fapta mea de bine, n'a trecut decât un an:
Câinele 'mi-e azi prieten, — *omul* mi-e de mult duşman!
Sunt mâhnit de-atunci într'una, — cum voi fi mâhnit şi mâine, —
Auzind că X, la suflet, nu e *om* ci e un *câine!*

Pururea, înțelepciunea are culmi ce urcă'n stele
Și, de veacuri, *fericirea* stă pe culmile acele;
Așa dară, *fericirea* în zadar o cată unii,
Dacă nu pot să atingă culmile înțelepciunii!

Toți cei josnici și cu șerpii, au asemănări adânci:
Atât unii, cât și alții se tărăsc mereu pe brânci,
Iar când stai să le faci bine, singur te-ai închis în cușcă,
Fiindcă șarpele e șarpe: dacă'l bagi în sân, te mușcă!

Pe bârfitor, ți-l știi dușman, tăios ca lama de oțel,
Și, — cum ar vrea să te lovească, — tu poți să te ferești de el,
Dar omul ce te lingușește, e și mai mult primejdios,
Că'ți poate fi dușman de moarte și nu poți să'i dai masca jos!
De-aceia, seara, la icoană, — când vine ceasul să te culci, —
Te roagă: „Doamne mă ferește de oamenii cu vorbe dulci!"

Te 'nspăimânţi că vine moartea?... Fii cu zâmbetul pe faţă
Şi, din cartea 'nţelepciunii, azi un adevăr învaţă:
Moartea nu va fi amară, când veni-va să te culce, —
Cum, 'nainte de-a fi'n viaţă, nu simţeai că viaţa'i dulce!

▣

Când grăeşti: „voi face, mâine", — rodul muncii tale'l scazi,
Fiindcă „mâine", se prea poate, întru veci de veci să cazi:
Sigur că dă rod, e numai ceiace poţi să faci *azi!*

▣

Orele pierdute'n lene, fură din al tău tezaur,
Căci, pierzând acele ore, svârli, cu pumnii, bani de aur!

▣

Prietenul, ca şi *vinul,* — nou, — nu-ţi e mereu spre fală:
Ţi-se pare bun şi'i dulce, dar... de multe ori te'nşală!
Ca şi'n vin, deci, în prieteni, — de ai *cap* între urechi, —
Inima ta să se'ncreadă, numai când sunt cât mai vechi!

Nu gândi că'ţi sunt prieteni cei care la tine vin,
Când ai masa'nbelşugată şi'n pahare curge vin!
Dacă n'ai avea belşugul şi pe vatră nici trei cetini,
Ai vedea că'n sărăcie eşti sărac şi de... „prietini!“

Ca un munte este viaţa:
La suiş, te'mbată; sbori!
Dar, după ce'i guşti dulceaţa,
Pururi istovit cobori!

Mereu nemulţumit de soarta-ţi,—tu, vierme, mânii pe Prea-Inaltul,
Râvnind, în marea-ţi lăcomie, la bunurile ce-are altul
Şi nu iei seama la mulţimea acelor cari, pătrunşi de jale,
Indură foamea şi suspină, râvnind la bunurile tale!

Tânăra ce pentru aur, se desprinde dintre fete
Şi s'acaţă de bătrânul ostenit, cu bruma 'n plete, —
E un trandafir-jăratic, care frăgezimea'şi pierde
Aninat de-o uscătură fără nici o frunză verde!

In zadar îţi înalţi glasul către slăvile senine;
Dumnezeu e pretutindeni, pretutindeni... deci, şi'n tine.
Iţi aude pân'şi gândul, dacă'n gându-ţi e un *bine!*

Plângi că ţi s'a stins *odorul*, — cea mai scumpă-a ta comoară?...
Nu uita, că, *tot ce naşte, trebue cândva să moară!...*
Tu suspini mereu, iar ochii-ţi, plini de lacrămi, plângu-l... bieţii,
Că de-abia atunci odoru-ţi răsărise'n pragul vieţii?
Dumnezeu a rupt o floare din grădina lui acum, —
Cum rupi şi tu „lăcrămioara" slăvitoare de parfum!...
Deci nu-ţi plânge floarea ruptă!: tina ei s'a'ntors în *tină*,
Pe când sufletul, — parfumul —, umple-a raiului grădină!...

Când nebunului dai tunul şi el pune'n tine tunul,
Tu eşti vinovat de moartea-ţi, — nu e vinovat nebunul!

Eşti *bogat*, — cu sărăcia dacă pururea te'mpaci!
Dar, când ai comori şi totuşi tot mai multe vrei să faci, —
Eşti, în adevăr, pe lume, un sărac între săraci!

Omul are-adesea'n sine culmi ce slăvii-i ating domul,
Dar nici animal mai josnic nu e altul cum e omul!

Către cer înalţă omul rugăciuni fierbinţi, de foc,
Insă el nu cere *minte*, — cere pururea *noroc*,
Fără să-şi dea seama bietul, că, — de când grăim cuvinte —
Mintea poate da *norocul*, dar norocul nu dă *minte!*

Risipa, e o rătăcită de-a pururea cu tristă soartă,
Ce-ajunge iute cerşetoare la a *economiei* poartă;
Economia, din potrivă, întotdeauna, are-avere
Şi'n timp ce-atâţi îi cer o pâine, — ea dela nimenea nu cere!

Prin iubire-adevărată,
Aduci, urii, nimicire,
Dar prin ură, niciodată
Nu'ţi aduci, în schimb, iubire!

Diogene, Diogene, — subt al omenirii dom,
Tu, cu felinarul, ziua, n'ai putut găsi un *om!*
Mii de ani de-atunci trecură, — lumea năzuind anume:
După placul tău să facă oameni mii şi mii pe lume;
Dar, de-ai re'nvia din moarte, mai învins ar fi să cazi,
Căci, un *om,* — cu felinaru-ţi, n'ai putea găsi nici azi!

Adevărul şi *lumina* sunt puteri ce'n veci unite,
Printre toţi biruitorii trec mereu nebiruite,
Fiindcă, oricât *întuneric* le-ar sta 'n temniţă de pază, —
Din izvorul sfânt — afară — se strecoară câte-o rază
Şi-acea rază strigă, lumii, — cu puterea ei adâncă, —
Pân'ce temniţa se sparge, chiar de-ar fi săpată'n stâncă!

Frăţioare, nu ai dreptul a te plânge, nicidecum,
De scăderile acelor printre cari alergi pe drum, —
Câtă vreme, — trăind viaţa, — sufletul din biata-ţi tină,
Peste *umbra* celorlalte nu revarsă doar *lumină!*

Cred unii, cum că *fericirea* e'n bani şi'n viaţa din palate;
Iar alţii spun că stă ascunsă în *muncă* şi în *sănătate*.
Cu cei dintâi, — nefericită — gândeşte-aşa o 'ntreagă turmă;
Eu însă gust din fericire, gândind la fel cu cei din urmă!

Când zice cineva „comoară" la *aur* sau *argint*, — el minte:
Comorile adevărate sunt doar în suflet și în minte,
Că'n timp ce unele sunt bunuri care se spulberă și pier, —
Cu celelalte pleci din viață și sui la Dumnezeu în cer!

Înțeleptu'n casă mică stând ființa să și-o culce, —
Ori-și-ce amărăciune i-se pare mai mult dulce;
Prostului, în casă mare,
Cele dulci îi par amare!

Cu trei soiuri de metehne, omul-*om*, nu stă de brâu:
Cu *beția*, cu *necinstea* și cu *viața de desfrâu!*

Scumpe frate, — omenia nu-i decât un ban de aur
Ce, cu cât îl cheltui-vei, — ai s'aduni mai scump tezaur!

Sufletul tău şi pământul, de-o potrivă sunt grădină,
Unde, ori şi ce sămânţă prinde iute rădăcină:
Deci, cum tu vrei, în grădină, pui: cucută cu otravă
Sau crini albi, a căror vrajă te ridică până'n slavă!

Pe ogorul tău din suflet, fă, cât poţi mai mult, să plouă,
A credinţei întru Domnul binefăcătoare rouă,
Căci subt ea'ţi rodeşte lanul: *fericire-adevărată,*
Ce te'nalţă până'n slavă şi nu moare niciodată!

Când *mânia* ne cuprinde, vedem negru'n totdeauna :
Ca şi când ne-ar prinde noaptea şi s'ar stinge'n slavă luna...
In asemenea clipite, stai pe loc şi fără glas,
Căci *prăpastia* se cască mai la fiecare pas!

La toţi Regii şi păstorii, grija'n veci nu se mai curmă:
Şi-unii şi-alţii, de-o potrivă, au în pază câte-o turmă
Şi ei ştiu că orice turmă, ne'ndoios, se poate pierde,
De'i lipsesc *isvoare limpezi* şi livezi cu iarbă verde!...

Măcar de două ori pe an
De-arunci săracului un ban,
N'arunci un ban, ci *aur greu*
Dai împrumut lui Dumnezeu!

Gloria şi avuţia sunt ca apa cea sărată:
Cu cât bei, îţi creşte setea, fără s'o stingi niciodată!
Numai când se'ndură Moartea să te-adape cu-a ei rouă, —
Pentru totdeauna'ţi tae setea după amândouă!

Fără gând plecându-ţi vorba, — ai putea să-ţi sapi mormântul:
Mai curând s'asvârli o piatră, negândind, — decât cuvântul!

Pentru orice om, — de-apururi, ochii sunt a doua gură,
Căci, prin ei, fără cuvinte, poţi să spui în ce măsură
Porţi in sufletu-ţi: iubire, nepăsare, dor sau ură!

Sunt oameni răi, cu suflet negru, a căror blestemată mână
Loveşte încă şi ucide, chiar după ce-a ajuns ţărână...
Iar unii sunt la fel cu fânul ce'n vară, potopit de floare,
Te mai îmbată înc'odată, — cosit, — în clipele când moare...
Tu, frate, roagăte Acelui ce ţine-a oamenilor turmă:
Cu cei dintâi să nu te-asemeni, şi fii la fel cu cei din urmă!

Dimineaţa unei zile, — tinereţea unei vieţi
Indoit, în fiecare, poţi munci şi poţi să'nveţi.
Cei cari 'nţeleg aceasta, prind sorite bătrâneţi!

Ai căzut? Alungă'ţi jalea, căci un înţelept a spus:
Cine cade, — se ridică, uneori, cu mult mai sus!

Glorie, comori, iubire, — sclave nu'ţi rămân în casă:
Toate sunt înşelătoare: când le crezi mai mult, te lasă!
Moartea nu e tot asemeni: când la căpătâi îţi vine, —
In potriva celorlalte, nu mai pleacă fără tine
Şi cu toate-acestea, pururi, până'n clipa'n care mori,
Fugi de Ea, robit de glorii, de iubire şi comori!

O comoară nevăzută sau ascunsa'nţelepciune, —
Fie cât de necuprinse, — amândouă, la ce's bune?
Dacă soarele n'ar arde, — cine-ar şti de-al său cărbune?..

Dacă'n sufletul tău mila nu'i o candelă săracă ,—
Dă săracului o pâine, fără ca el rugi să'ţi facă...
Fructul care'n pom se coace, cade singur de pe cracă!

Tu care ai doi ochi şi, astfel, poţi, firea'ntreagă'n ei să sorbi,—
De vrei să mergi ca înţelepţii, priveşte pururea la orbi,
Să vezi că niciodată orbii, cu mers mai mult decât domol,
Nu fac un pas, cât nu sunt siguri că nu vor face pasu'n gol!

Când eşti *singur,* — să nu cauţi ca să pui mulţimii frâu:
Paiul nu stă niciodată împotriva unui râu!

Ne'ndoios că sunt în stare învăţaţii lumii mele
Să măsoare depărtarea, de la noi şi pân'la stele;
Mintea lor străluminată poate încă să măsoare
Câtă apă e'n oceane, câtă lavă arde'n soare,
Insă *sufletul,* — această taină grea, nedeslegată, —
N'au să poată învăţaţii să-l măsoare niciodată!
Astfel că, prin poarta morţii, el sbucneşte'n larga fire,
Ne'ncăpând *nemărginirea*-i, decât în nemărginire!

Dacă n'am avea *credința*, spre altare să ne poarte,
Am fi nişte viermi ce-am merge pe'ntuneric înspre moarte!

Omule, tu nu odată mi-te-ai plâns, cu lung suspin,
Că cireşul din grădină îţi aduce rod puţin...
Insă eu te'ntreb acuma, — plânsul fără să'ţi ascult:
Cum ţi-ai îngrijit cireşul, ca să'ţi dee rod mai mult?

Câinele ce ţine drumul, se repede să te-atace:
De'i răspunzi, — mai dârz te latră; dacă taci, te lasă'n pace!
Omule, — pe drumul vieţii, în afară de-a ta vatră,
Nu răspunde-acelui semen care ese şi te latră,
Căci şi omul care latră azi pe unul, pe-altul mâine,
Când nu-l bagi în seamă, tace, precum tace orice câine!

Când n'ai bani, dacă te-ai duce la oricare negustor,
Vii acasă fără fructe, — cât ţi-ar fi de fructe dor!
Inspre ceruri când vei merge, — dacă fapte de-aur n'ai, —
Dumnezeu, cum vrei să'ţi dee fructele ce ţine'n rai?...

In iubirea ne'ntinată de nimic din tot ce moare,
In zadar arunci mocirlă, — strălucirea să-i omoare!...
Poate murdări noroiul, razele ce vin din soare?...

Dacă n'ai *muncit,* — e lege: nu ai dreptul la răsplată;
Iei câştigul, *fără muncă?: pui pe fruntea ta o pată!*

Viaţa?: Mare'nvolburată!... Cine vrea, plutind, s'o treacă, —
Va să ştie 'ntâi o Lege: de nu dă din mâini, se'neacă!

Mulţi din oameni, — fără minte, — ar dori să nu mai moară,
De şi'i bat grozave vânturi şi puterile'i doboară!...
Dac'ar fi să moară *Moartea* şi-ar rămâne chinu'n vad, —
Plin de gemete, pământul n'ar mai fi decât un iad!

Pentru unii, *adevărul*, in a vieţii lor cărare,
Nu'i decât un pom netrebnic şi cu fructele amare,
Dar din gloata omenirii, doar acela este *om*
Care gustă cu plăcere fructele acestui pom!

Inima de ură plină, e o pivniţă'ncuiată,
Unde soarele din slavă nu pătrunde niciodată!...
Vai de omul care are inima de ură plină,
Căci el nu'i decât un vierme'n pivniţa fără lumină!

Unii oameni, pe-ai lor semeni ii dispreţuesc în taină, —
Cu greşită judecată judecându-i după haină!
Aceşti oameni n'au s'ajungă la a 'nţelepciunii poartă,
Alegându-şi caii numai după şaua care-o poartă!

Dac'ar şti ce lung e drumul cât îl au de mers sub cer,
Unii oameni ar pretinde cerului opinci de fier,
Dar — ca scut având răbdarea, — dintre oameni cei mai mulţi
Merg pe drumurile lumii, toată viaţa lor, desculţi!

Linguşirea-i ascultată totdeauna cu nesaţ,
Dar ea pururea întinde *linguşitului* un laţ!
Aşa dar, mai sincer este omul ce-ţi arată *ură*,
Decât cel ce poartă pururi *linguşire* 'n a lui gură!

Cei cari muncesc o viaţă şi comori mereu adună,
Ca să lase, după moarte, la copii, o viaţă bună, —
Din copiii lor fac trântori cari îşi vor munci doar dinţii
Să mănânce, toată viaţa, ceiace au strâns părinţii!

Ah, poetule, ia seama, să nu cânţi în al tău cântec
Pe-acei oameni care nu au decât: pungă, seu şi pântec,
Căci pe biata poezie totdeauna o alungă
Acei oameni care nu au decât: pântec, seu şi pungă!

Până chiar şi cerşetorii, *bine* oamenilor fac:
Căci, văzând ale lor zdrenţe şi'ntreg traiul lor sărac, —
Câţi săraci nu simt pe lume mângâere-adeseori,
Că ei încă au o pâine şi că nu sunt cerşetori?...

Nu căta să legi doi tineri, cu nădejdea că faci bine:
Unul din cei doui, adesea, pierde zilele-i senine
Şi, oricâtă ţi-ar fi truda, — răsplătirea ţi-e la fel:
Ori „Ea" pururi te blesteamă, ori te duşmăneşte „El"!

Dacă nu poţi da o pâine celui ce, plângând, îţi cere, —
Spune-i, cel puţin, o vorbă să'i aducă mângâiere...
Dacă *simţi*, şi'n geana-ţi mila face-o lacrimă s'apară, —
Celui care 'ntinde mâna, îi faci dar o piatră rară!

In orice inimă, *iubirea* ii poate *urii* lăsa locul, —
Oricât de sfânt, oricât de mare, la început, i-ar fi fost focul;
In inima de mamă, însă, — pe veci odorul ei să'şi poarte, —
Iubirea e nemărginită şi trece dincolo de moarte!

Mai presus de'nţelepciunea multor oameni, se cuvine
Să vă spun că se ridică înţeleptele albine:
Ele ştiu, de mii de veacuri, că: *unirea*, e *putere;*
De n'ar fi ştiut aceasta, n'ar fi azi pe lume *miere!*

Mai curând îşi fac prieteni sau pot fi poftiţi la nuntă
Cei cu zâmbetul pe buze, decât cei cu fruntea cruntă...
E un adevăr, pe care ştie'l azi tot muritorul:
Soarele, întotdeauna, este mai dorit ca norul!

Limba prostului, când merge, nu-i decât un dobitoc
Care fuge înainte, — judecata-i stând pe loc...
Dacă ai un dram de minte, tu, nepoate, ţine minte:
Limba ta să meargă'n urmă, — judecata înainte!

Rătăciţilor acelor cari în lume spun mereu
Cum că lumea'i o'*ntâmplare* şi că n'are Dumnezeu, —
Aţinându-le cărarea, întrebare azi le fac:
De ce grâul, — pâinea lumii, — nu'l culegem din copac?
De ce, pomii de pe lume n'au drept roade, pietre grele
Şi, cu-asemeni roade, ramii nu'şi înalţă până'la stele?
De ce soarele, în loc de milostiva lui lumină,
Nu revarsă întuneric pe smintita noastră tină?
Şi de ce, de mii de veacuri, firea'ntreagă cu-ale sale,
Ascultând aceiaşi lege, merge'n veci pe-aceiaşi cale?...
N'au să ştie rătăciţii şi de-aceia le spun eu:
Stau de-asupra tuturora *vrerile lui Dumnezeu!*

Răutatea e un vierme care roade'n adevăr
Inima celui ce-o are, — ca şi viermele din măr...
Deci, cum mărul ros de vierme cade singur jos din pom, —
Tot aşa, din slava lumii, cade şi hainul om!

Inşirând cuvinte multe, la icoane, — orice-ai spune, —
Când le spui numai din gură, n'ai făcut o *rugăciune:*
Două vorbe, sunt destule, — chiar când limba-ţi este mută, —
Dacă *sufletul* tău strigă din adâncu-i: „Doamne-ajută!"

Omule, — *pământul* cere să'mplineşti anume legi,
Dacă vrei, din a lui tainiţi, pâinea vieţii s'o culegi...
După cum tu împlini-vei legea brazdelor de tină,
Culegi: pâine ca zăpada sau ca smoala, de neghină!...
Tot asemenea, şi *cerul* are legi ca să te poarte
La o *moarte fără viaţă,* sau la *viaţă fără moarte!*

1014. — 981.